

Asia: VN/27263/2023

Lausuntopyyntö nuorisorangaistussääntelyn kehittämistä koskevasta työryhmämietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Varsinais-Suomen hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua. Uudistus on kannatettava ja nuorisorangaistuksen keston pidentäminen 1–2 vuoteen nähdään hyvänä asiana.

Tärkeää on luoda selkeä yhteistyömalli, jossa viranomaiset toimivat yhteistyössä, ja sekä rangaistusajan suunnitelma että vapautumissuunnitelma laaditaan yhteistyössä. Nuorilla, jotka syyllistyvät vakavampiin rikoksiin, on usein taustalla päihde ja mt-ongelmia; näihin pitää saada apua rangaistusaikana. Päihde- ja riippuvuushoidon lisäksi pitää huomioida neurologiseen ja psyykkiseen hoitoon liittyvät tarpeet.

Vaikka kustannusten kasvu hyvinvointialueilla on arvioitu maltilliseksi, on syytä tiedostaa hyvinvointialueiden taloudelliset haasteet. Esityksen mukainen 30 tuntia päihde- ja riippuvuushoitoa on myös määrältään kovin vähäinen huomioiden useimmiten tilanteiden taustalla olevat monimutkaiset, ja jopa ylisukupolviset vaikeudet, jotka ovat kasaantuneet kohderyhmän elämään usein jo syntymästä lähtien. Esitetyn 30 tunnin lisäksi nuorille pitäisi turvata riittävän pitkäkestoinen päihde- ja riippuvuushoito ja muu tarvittava psykiatrinen hoito.

Epäselväksi jää missä ja miten alle 18-vuotiaan nuorisorangaistusta suorittavan päihde- ja riippuvuushoito toteutetaan, mikä rooli esim. lastensuojelulaitoksilla on tässä ja miten riittävät resurssit taataan.

Sosiaalityön palveluissa olisi tärkeää tietää, mitä rangaistusaikana on tehty, jotta työskentelyä voidaan jatkaa suunnitelmallisesti vapaudessa. Tämä vaatii aktiivista työskentelyä valvovalta viranomaiselta ja lastensuojelulta. Lisäksi Varha näkee verkoston mukaan ottamisen kaikkeen

työskentelyyn tärkeänä. Mahdollisuuksien mukaan myös esim. vanhempien, sukulaisten tai muiden läheisten henkilöiden osallistamisen.

Kaikki työskentely vaatii riittäviä resursseja ja osaavia työntekijöitä, jotka tekevät aktiivisesti lähityötä ja yhteistyötä eri viranomaisten kesken. Nuoret olisi hyvä saada kiinnitettyä heitä motivoivaan toimintaan: harrastuksiin, työhön tai opiskeluihin. Monella on myös elämänhallinnan ja arjen taidot hukassa. Itsenäistymistaitojen opettelu voisi olla yksi hyvä kurssi näille nuorille. Nuoret pitäisi saada kiinnittymään/identifioitumaan johonkin muuhun kuin rikolliseen elämäntapaan. Lisäksi oppivelvollisuusiässä olevan nuoren koulunkäynnin tuki on toteutettava kunnan perusopetuksen kanssa erityisjärjestelyin; tämän tulee olla velvoittava kuntien perusopetukselle.

Lainsäädännössä olisi syytä tarkentaa yhteistyön tekemistä sekä selkeyttää lastensuojelun ja nuorisorangaistuksen osuutta ja roolia nuoren elämässä esimerkiksi lastensuojelulaitoksiin sijoitettujen nuorten osalta.

Mäkelä Sanna-Maaria

Varsinais-Suomen hyvinvointialue - Soile Merilä, sosiaalityön johtaja